

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Możliwości uzyskania dofinansowania w ramach interwencji PS WPR 2023 -2027

Katarzyna Radtke

Konferencja „Przestrzeń i ogrody wsi – wiedza w praktyce”

Lubań, 19 kwietnia 2026 r.

Operacja dofinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Operacja realizowana przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu.

Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Minimum 1 ha UR i minimum 0,10 ha +

- Interwencje **rolno-środowiskowo-klimatyczne** (aktualnie 8*) <https://www.gov.pl/web/arimr/rolno-srodowiskowo-klimatyczne-kampania2026?page=2&size=10> ; <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/interwencje-rolno-srodowiskowo-klimatyczne>

- Interwencje w ramach płatności bezpośrednich:

Ekoschematy (aktualnie 7), w tym:

II – Obszary z roślinami miododajnymi

V – Biologiczna uprawa

VI – Grunty wyłączone z produkcji

<https://www.gov.pl/web/arimr/schematy-na-rzecz-klimatu-srodowiska-i-dobrostanu-zwierzat-ekoschematy-2026>:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ekoschematy3>

- Interwencje **leśne lub zadrzewieniowe**, w tym: zalesianie gruntów rolnych, tworzenie zadrzewień śródpolnych, zakładanie systemów rolno-leśnych, zwiększanie bioróżnorodności lasów <https://www.gov.pl/web/arimr/interwencje-lesne-lub-zadrzewieniowe-kampania-2026>; <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/inwestycje-i-premie-lesno-zadrzewieniowe> ; Adrian Kucharski specjalista PODR tel. 607-930-235

SYSTEM ROLNO-LEŚNY

ROŚLINY ENERGE- TYCZNE

Dereń świdwa
Cornus sanguinea

Czereśnia ptasia
Prunus avium

Lipa drobnolistna
Tilia cordata

Brzoza brodawkowata
Betula pendula

Leszczyna pospolita
Corylus avellana

Ślaziowiec
pensylwański

*Sida
hermaphrodita*

Rożnik
przerośnięty

*Silphium
perfoliatum*

→→ Ekoschematy – statystyka dla woj. pomorskiego za rok 2025

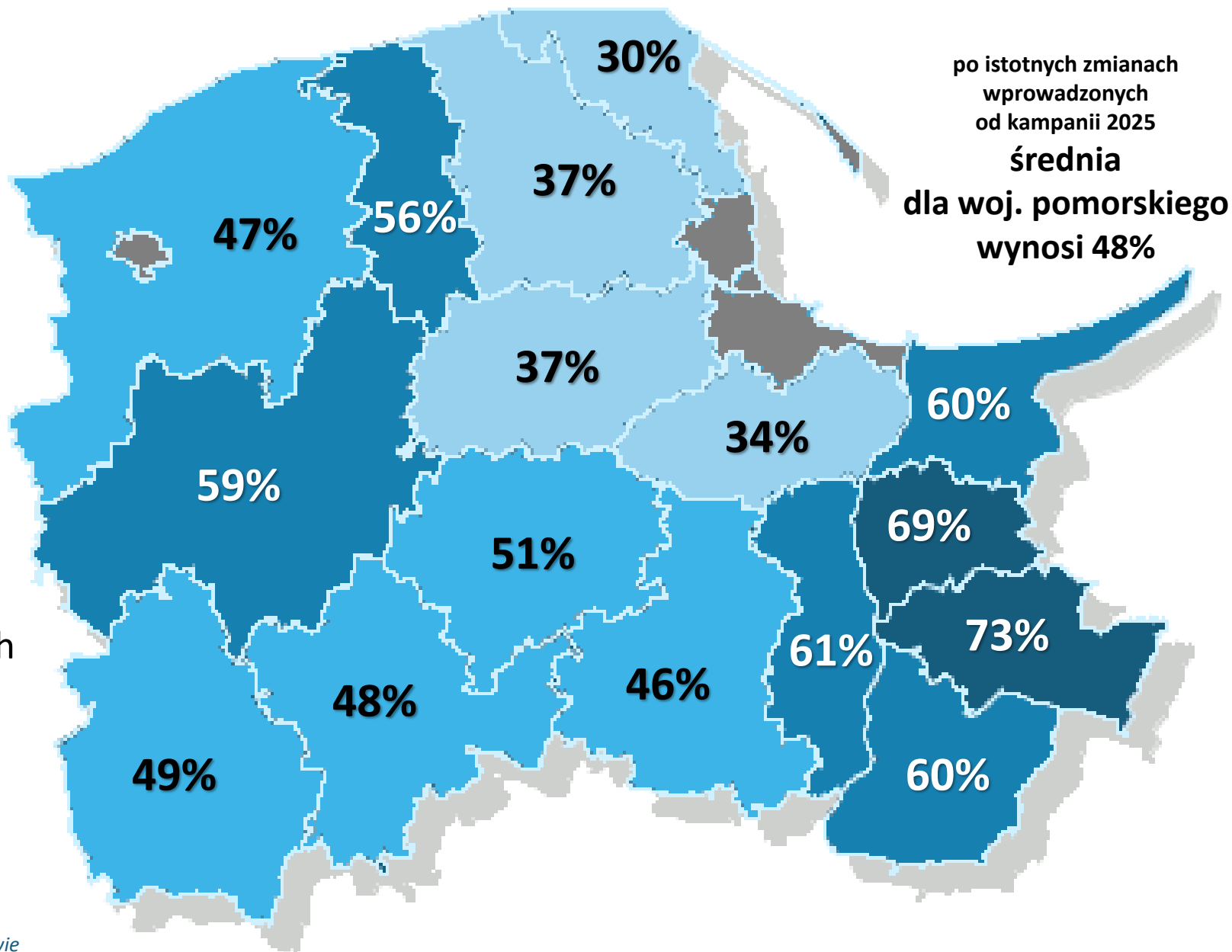
Schemat:

% wniosków z deklaracją ekoschematów
w stosunku do ilości wniosków złożonych
w kampanii 2025 o przyznanie płatności
PWD (podstawowe wsparcie dochodów)

16 608 gospodarstw
zadeklarowało realizację
ekoschematów, w tym m.in.:

- 7 541 uproszczone systemy uprawy
- 6 744 międzyplony lub wsiewki
- 4 905 zróżnicowaną strukturę upraw
- 4 413 przyoranie obornika w ciągu 12 h
- 3 510 opracowanie planów nawożenia
- 3 076 rozlanie gnojowicy innymi metodami niż rozbryzgowo
- 2 049 retencjonowanie wody na TUZ

Średnio: 2,4 ekoschematy/praktyki/warianty w 1 gospodarstwie

Ekoschemat II: Obszary z roślinami miododajnymi

Celem interwencji jest zachęcenie rolników do tworzenia obszarów z roślinami miododajnymi, stanowiącymi długotrwałe, różnorodne i bezpieczne żerowiska dla pszczoły miodnej i dzikich owadów zapylających; obszary takie przyczyniają się do ochrony różnorodności biologicznej.

- utworzenie obszaru z roślinami miododajnymi przez wysiew mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z [określonej listy](#), która nie obejmuje obcych gatunków inwazyjnych
- zakaz wypasu i koszenia w terminie do dnia 31 sierpnia
- zakaz stosowania środków ochrony roślin i nawozów do dnia 31 sierpnia
- Stawka za 2025 r.: **913,07 zł/ha**

2025: 25 wniosków w woj. pomorskim

→→ Ekoschemat II

Rozporządzenie:

wysianie mieszanki składającej się **co najmniej z dwóch gatunków roślin miododajnych** wymienionych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, z tym że mieszanka ta obejmuje **co najmniej jeden gatunek roślin miododajnych z gatunków wymienionych w wykazie nr 1** tego załącznika, a gatunki roślin miododajnych z gatunków wymienionych **w wykazie nr 2** tego załącznika **nie są dominujące w tej mieszance**.

Wykaz nr 1		Wykaz nr 2
1) bodziszek		1) facelia błękitna
2) chabry	21) przegorzany	2) gorczyca jasna
3) czarnuszki	22) pszczelnik mołdawski	3) gryka zwyczajna
4) cząber ogrodowy	23) rezedy (<i>Reseda</i> spp.);	4) komonica zwyczajna
5) czyściec prosty	24) rukiew siewna	5) koniczyny (<i>Trifolium</i> spp.) z wyłączeniem koniczyny odstającej (<i>Trifolium patens</i> Schreb.);
6) dzielżan jesienny	25) serdecznik pospolity	6) lucerny
7) kłosowce	26) stulisz sztywny	7) nostrzyk biały
8) kocimiętka	27) szalwie (<i>Salvia</i> spp.)	8) rzodkiew oleista
9) kolendra siewna	z wyłączeniem szalwi błyszczącej (<i>S. splendens</i> Sello);	9) słonecznik zwyczajny
10) kosmos pierzastolistny	28) szanta zwyczajna	10) sparceta piaskowa
11) krwawnica pospolita	29) ślaz zygmarek	11) sparceta siewna
12) lebidka pospolita	30) ślazówka turyngska	12) wyka kosmata
13) lubczyk ogrodowy	31) świerzbica polna	
14) łyszczec wiechowaty	32) trędownik bulwiasty	
15) marzymięta grzebieniasta (orzęsona)	33) werbena krzaczasta	
16) mierznica czarna	34) wielosił błękitny	
17) mikołajek płaskolistny	35) wierzbówka koprzyca	
18) ogórecznik lekarski	36) żeleźniak pospolity	
19) ostropest plamisty	37) żmijowiec grecki	
20) ożanka nierównoząbkowa	38) żywokost lekarski	

od 2024 r.

~~GAEC 8 - Minimalny udział powierzchni użytków rolnych wykorzystanej na elementy lub obszary nieprodukcyjne, w tym ugory~~

Ekoschemat VI. Grunty wyłączone z produkcji

- to wyłączenie gruntów ornyc z produkcji (do powierzchni nie większej niż 4% powierzchni gruntów ornyc w gospodarstwie),
- na gruntach wyłączonych z produkcji obowiązuje zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) w terminie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin,
- Stawka za 2025 r.: 437,57 zł/ha

od 2025 r. objęcie E_GWP również nowo utworzonych elementów krajobrazu*

2025: 29 wniosków w woj. pomorskim

Elementy krajobrazu, których utworzenie będzie kwalifikować grunt do objęcia płatnością za E_GWP

- **żywoploty lub pasy gruntów zadrzewionych**, które nie stanowią części lasu, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 10 m szerokości danego żywoplotu lub danego pasa,
- **zadrzewienia liniowe**, które nie stanowią części lasu,
- **pojedyncze drzewa** – nie więcej niż 150 sztuk/ha,
- **zagajniki śródpolne**, które nie stanowią części lasu, obejmujące drzewa lub krzewy, o powierzchni nie większej niż 0,5 ha,
- **rowy**, w tym otwarte ciek wodne służące do nawadniania lub odwadniania, z wyłączeniem rowów wykonanych z betonu, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 10 m szerokości danego rowu,
- **oczka wodne** inne niż zbiorniki z betonu lub tworzywa sztucznego, o maksymalnej powierzchni wynoszącej 1 ha, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 0,5 ha danego oczka; w przypadku, gdy oczko wodne jest otoczone roślinnością nadbrzeżną, do powierzchni oczka wodnego wlicza się obszar z tą roślinnością
- **miedze śródpolne lub strefy buforowe** o szerokości nie mniejszej niż 1 m, przy czym do płatności kwalifikuje się nie więcej niż 20 m szerokości danej miedzy lub danej strefy.

Ww. elementy krajobrazu kwalifikują się do dopłat obszarowych.

Ekoschemat V. Biologiczna uprawa

wariant 1:

Mikrobiologiczne środki ochrony roślin (E_MŚOR)

- Stawka za rok 2025: 310,88 zł/ha

wariant 2:

Nawozowe produkty mikrobiologiczne (E_NPM)

- Stawka za rok 2025: 87,52 zł/ha

Biura Powiatowe Pomorskiego OR ARiMR	Ekoschemat V		
	1. E_MŚOR		2. E_NPM
	2024	2025	2025
malborski	24	113	42
sztumski	36	93	32
nowodworski	34	94	28
starogardzki	33	62	21
tczewski	45	38	19
chojnicki	2	13	16
gdański	16	9	16
kwidzyński	15	93	15
człuchowski	14	25	6
kartuski	8	10	3
kościerski	0	1	3
pucki	4	17	3
słupski	30	44	3
bytowski	9	13	2
lęborski	20	27	2
wejherowski	10	8	0
	300	660	211

- Strona główna
- Rada Ministrów
- Kancelaria Premiera
- Ministerstwa**
- Urzędy, instytucje i placówki RP
- Usługi dla obywatela
- Usługi dla przedsiębiorcy
- Usługi dla urzędnika
- Usługi dla rolnika
- Profil zaufany
- Baza wiedzy
- Serwis Służby Cywilnej

Wpisz czego szukasz

Zwiń filtry ^

Nazwa środka ochrony roślin

Rodzaj środka

Substancja czynna z zawartością

uprawa
pszenica ozima

agrofag

nazwa grupy roślin
Wybierz

małoobszarowe
Wybierz

zastosowanie/ użytkownik
Wybierz

środek mikrobiologiczny
TAK x

646 środków mikrobiologicznych
stan na dzień 02-03-2026 dla wszystkich upraw;
(396 – 15-03-2023)

wariant 2. Nawozowe produkty mikrobiologiczne

Zgodnie z ustawą *o nawozach i nawożeniu* za nawozowe produkty mikrobiologiczne (NPM) uznaje się produkty

- zawierające wyłącznie mikroorganizmy, w tym mikroorganizmy martwe lub nieaktywne, lub konsorcja tych mikroorganizmów oraz substancje stanowiące pożywkę dla tych mikroorganizmów i ich metabolity, a także nieszkodliwe substancje resztkowe z pożywek,
- które poprawiają aktywność biologiczną gleby lub stymulują procesy odżywiania roślin lub grzybów, a wyłącznym celem ich zastosowania jest poprawa efektywności wykorzystania składników pokarmowych przez rośliny lub grzyby, ich odporności na stres abiotyczny, ich cech jakościowych lub przyswajalności przez nie składników pokarmowych z form trudno dostępnych w glebie.
- Obecnie w wykazie prowadzonym przez IUNG-PIB znajduje się 379 nawozowych produktów mikrobiologicznych (stan na 22.02.2026 <https://www.iung.pl/informacje/oferta/badania-i-opiniowanie-nawozow/>).
- Weryfikacja zastosowania NPM obejmie zgodność wykonania zabiegu z etykietą danego preparatu, prowadzenie rejestru zabiegów, przedstawienie faktur potwierdzających zakup **dokonany nie wcześniej niż 15 lipca roku poprzedzającego rok złożenia wniosku** (do 15 września).

→→ interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNE zobowiązania 5-letnie, stałe stawki płatności, plan i rejestr zabiegów

PAKIETY i warianty PROW 2014-2020

* **Pakiet 1.** Rolnictwo zrównoważone;

Pakiet 2. Ochrona gleb i wód (warianty: międzyplony i pasy ochronne)

Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;

* **Pakiet 4.** Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

* **Pakiet 5.** Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie (warianty: uprawa, nasiona lub mat. siewny)

Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie (warianty: bydło, konie, owce, świnie, kozy)

* realizacja zobowiązań rozpoczętych w 2022 r. zakończy się z dniem 14-03-2027 r.
W 2026 ROLNIK MA 3 OPCJE

Rozporządzenie MRiRW
w sprawie (...) działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” (...)
DzU 2015 poz. 415 z późn.zm.

INTERWENCJE (PS WPR 2023-2027)

- 1) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000
- 2) Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000
- 3) Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000
- 4) Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych
- 5) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie
- 6) Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie
- 7) Bioróżnorodność na gruntach ornych **NOWA od 2023 r.**
- 8) **Ochrona torfowisk i obszarów podmokłych NOWA od 2026 r.**

Rozporządzenie MRiRW w sprawie (...) płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych (...)
DzU 2023 poz. 734 z późn.zm.

→→ interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne

wnioski ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNE

W KAMANII 2025

liczba deklaracji w woj. pomorskim

1 356 - PROW 2014-2020

2 071 - PS WPR 2023-2027

3 427 - łącznie

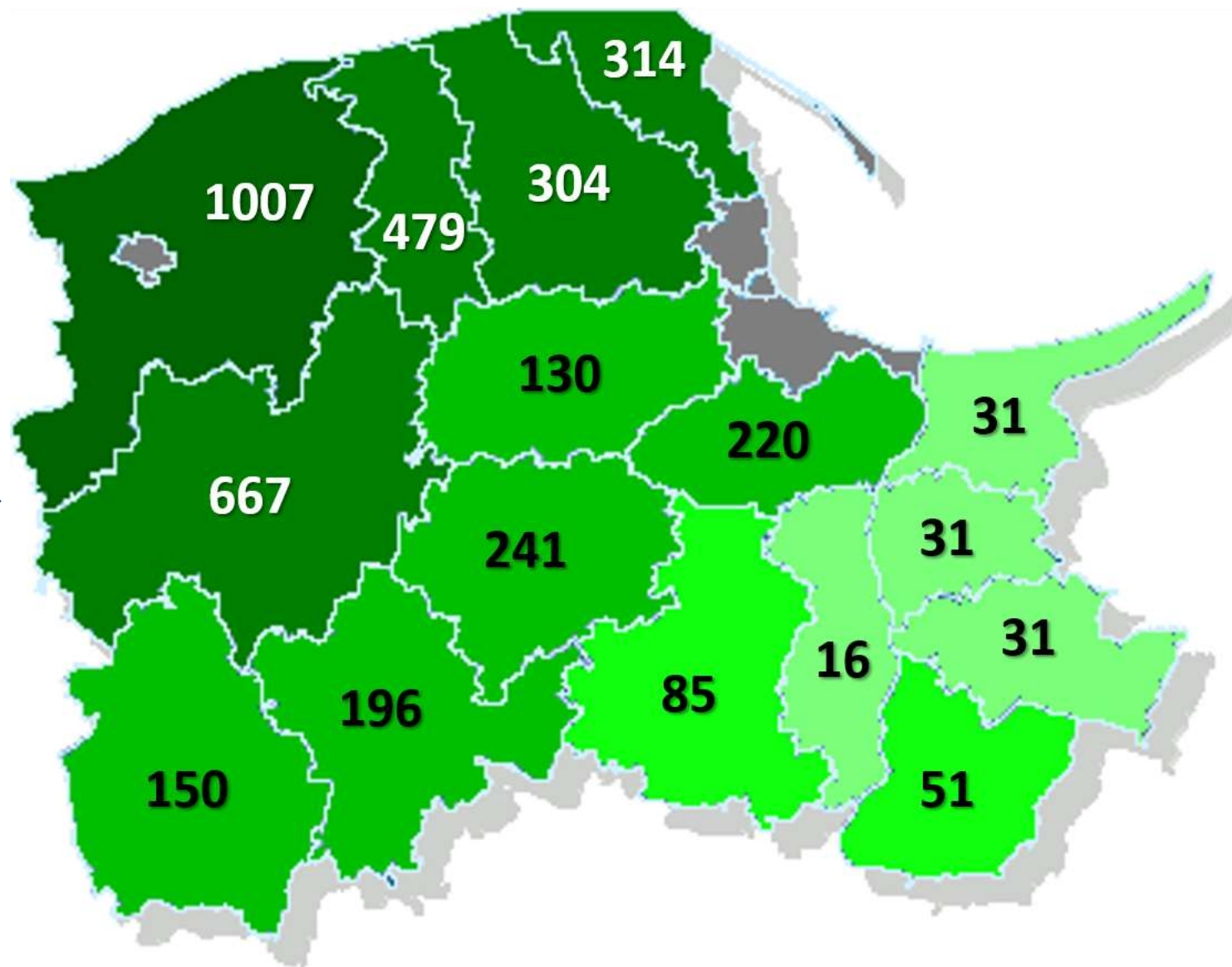
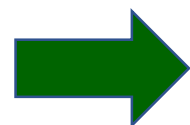
w tym m.in.:

3 953 - na TUZach

135 - Zasoby genetyczne roślin
223 - Zasoby genetyczne zwierząt

7 - Stare sady

11 - Bioróżnorodność

Interwencja 4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Cel: ochrona dawnych odmian drzew owocowych, nieprzydatnych do uprawy towarowej, lecz stanowiących cenne dziedzictwo i zasób genetyczny, a także środowisko życia wielu organizmów.

- Wsparcie dotyczy istniejących sadów (co najmniej 15 lat po nasadzeniu).

Płatność (2117 zł/ha) jest przyznawana do gruntów, na których są uprawiane drzewa owocowe odmian wymienionych w rozporządzeniu lub odmian tradycyjnie uprawianych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed 1950 r.

Beneficjenci zobowiązują się do realizacji określonych wymogów obejmujących w szczególności:

- utrzymanie wielogatunkowych lub wieloodmianowych sadów złożonych z drzew owocowych odmian tradycyjnych **jabłoni, gruszy, czereśni, wiśni lub śliw**
- odpowiednie użytkowanie i pielęgnację tych sadów,
- co najmniej 75% drzew ma minimalną wysokość pnia 1,20 m
- zakaz stosowania środków ochrony roślin (z wyjątkiem dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym).

Brak zmian w 2026 r.

Interwencja 7. Bioróżnorodność na gruntach ornych

Wariant 7.1. Wieloletnie pasy kwietne

Główne wymogi:

- Szerokość pasa kwietnego do **20 m**
- Minimum **8 gatunków roślin** w mieszance wykorzystywanej do założenia pasa kwietnego (w tym 4 gatunki roślin wieloletnich)
- Termin wysiewu: od 15 sierpnia do 31 października lub od 1 kwietnia do 15 maja
- Koszenie 50% powierzchni pasa raz w roku w terminie od 1 września do 31 października:
- Zakaz stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin

Stawka płatności: 3 501 zł/ha

Brak zmian w 2026 r.

ZAKŁADANIE PASÓW KWIETNYCH W RAMACH WARIANTU „WIELOLETNIE PASY KWIETNE” INTERWENCJI BIORÓŻNORODNOŚĆ NA GRUNTACH ORNYCH PS WPR 2023-2027

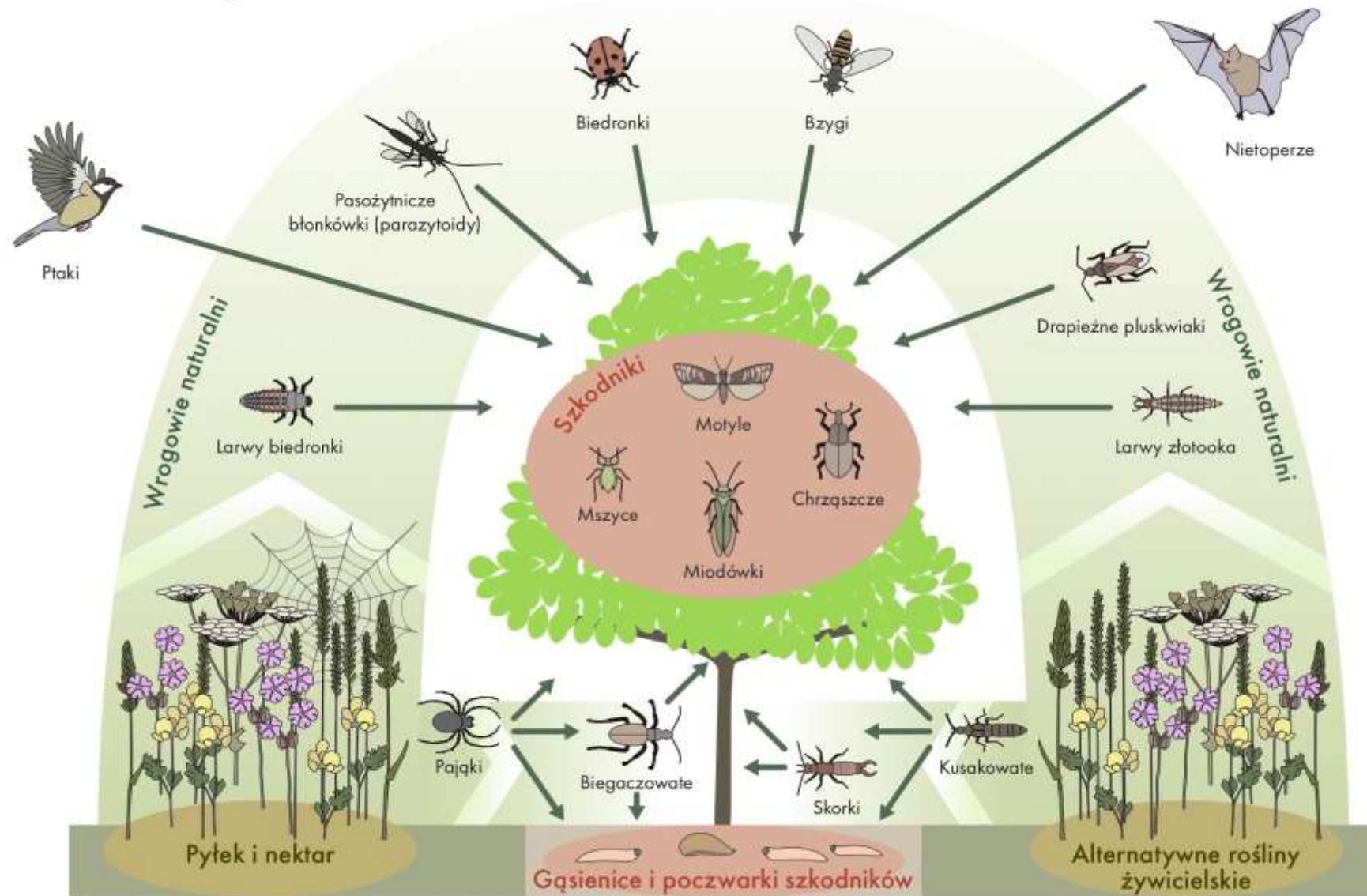

Badania prowadzone na wieloletnich i jednorocznych pasach kwiatnych pokazują, że 20-30% gatunków, które są w mieszance nie pojawia się na pasie. Jeżeli chcemy aby w składzie florystycznym na pasie w pierwszym roku było 8 gatunków, wysianie minimalnej mieszanki (8 gatunków) tego nie gwarantuje. Ponadto w kolejnych latach z obsady wypadną dzikie gatunki jednoroczne oraz jednoroczne gatunki uprawne.

lp.	Gatunek rośliny #	Forma życiowa			Typ gleby: S-sucho N-świeża W-wilgotna			Wysokość roślin [cm]	Barwa okwiatu	Masa tysiąca nasion [g]	Kategorie użytkowe						Rola w agrocenozach			
		Jednoroczny	Dwuletni	Wieloletni	I, II	III, IV	V, VI				S	N	W	uprawny/dziki	A/BO/T	dziki pokrewny		leczniczy	jadalny	pożyteczny dla człowieka i w agrocenozach
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14a	14b	15	16	17	18	19
1.	babka lancetowata <i>Plantago lanceolata</i>			●	●	●	●	●	●	●	40	B	1,43	U		●	●	●	●	roślina żywicielska dla larw motyli
2.	babka zwyczajna <i>Plantago major</i>			●	●	●				●	20	B	0,74	D		●	●	●	●	pszczoły, bzygowate, muchy, chrząszcze
3.	barszcz zwyczajny <i>Heracleum sphondylium</i>			●	●	●	●		●		150	B	2,54	D		●	●	●		muchówki, chrząszcze
4.	Bniec biały <i>Melandrium album</i>	●	●	●	●	●		●	●	●	80	B	0,57	D		●	●		●	zapyłany przez motyle nocne
5.	Bniec czerwony <i>Melandrium -rubrum</i>	●	●	●		●			●	●	70	CZ	0,74	D		●				Zapyłany przez motyle; długo kwitnący

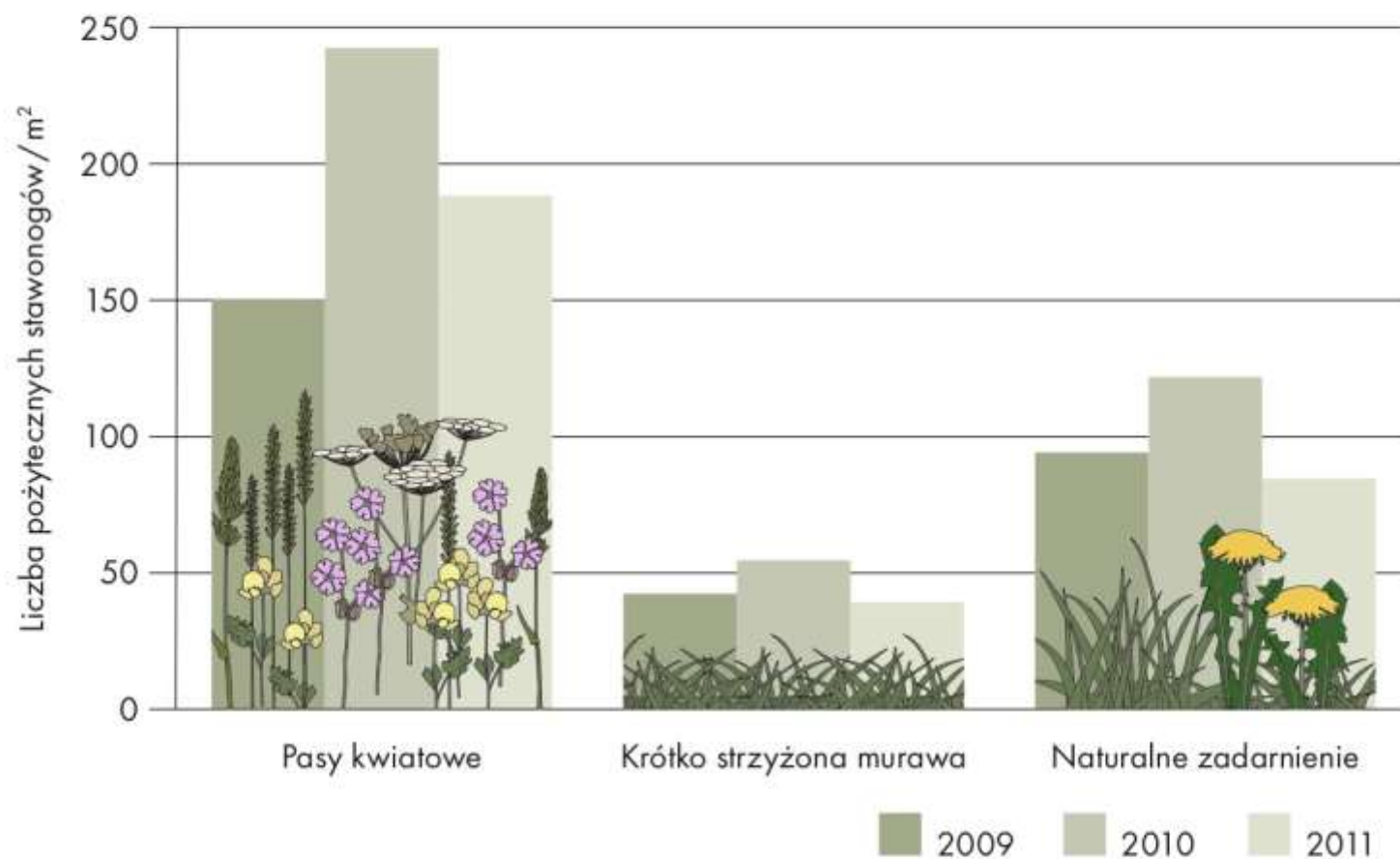
**Biologiczna
ochrona roślin
to również
ochrona
pożytecznych
mikro- i makro-
organizmów
w naturalnych
miejscach ich
występowania
(metoda
konserwacyjna)
oraz tworzenie
takich miejsc,
np. pasów
kwiatowych.**

W jaki sposób naturalni wrogowie korzystając z pasów kwiatowych kontrolują populację roślinożernych szkodników.

Wysiane pasy kwiatowe przez cały rok utrzymują w pobliżu drzew zróżnicowaną gatunkowo populację wrogów naturalnych. Dzięki temu, mogą one szybko i w naturalny sposób ograniczać populację szkodników.

Atrakcyjność pasów kwiatowych w porównaniu do strzyżonej murawy i naturalnego zadarnienia.

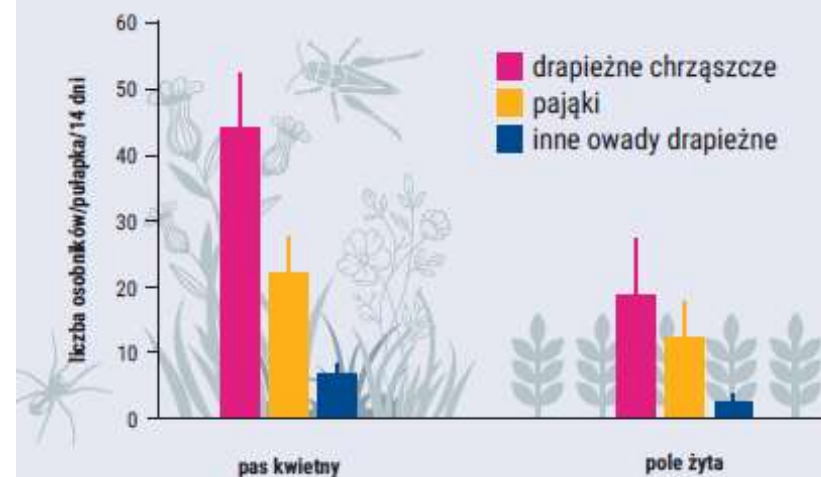

Pasy kwiatowe zawierające 20 gatunków roślin były bardziej atrakcyjne, niż nisko koszona murawa i naturalne zadarnienie, koszone dwukrotnie w roku. (średnia z sześciu obserwacji w roku na przestrzeni trzech lat w sadach w Belgii i północy Francji, źródło: projekt Interreg TransBioFruit 2008-2014)

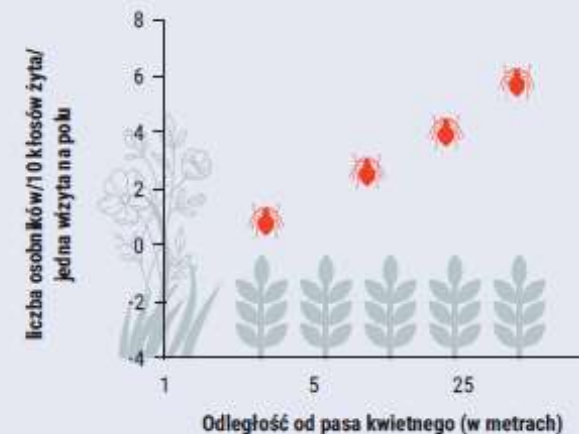
WIĘCEJ KWIATÓW, MNIĘJ PESTYCYDÓW

Wpływ wzrostu liczby drapieżnych owadów dzięki stosowaniu pasów kwiatowych skorelowany ze spadkiem liczby mszyc żerujących na uprawach. Badania na polach żyta w gospodarstwie ekologicznym w Juchowie, 2019 r.

Ilość naturalnych wrogów szkodników upraw w pasach kwiatowych i na polu żyta

Ilość mszyc w zależności od odległości od pasów kwiatowych

Interwencja 7. Bioróżnorodność na gruntach ornych

Wariant 7.2. Ogródki bioróżnorodności

- ✓ Powierzchnia od 0,1 do 0,5 ha
- ✓ Min. 15 wymaganych gatunków (powierzchnia uprawy któregośkolwiek z gatunków, nie może przekraczać 50% powierzchni ogródka)
- ✓ Min. 1 z wymaganych gatunków roślin wspieranych w ramach wariantu 5.2. (odmiany regionalne, odmiany amatorskie, odmiany marginalnych gatunków roślin rolniczych, gatunki rzadko uprawianych roślin rolniczych i warzywnych).
- ✓ Zakaz stosowania herbicydów.

Stawka płatności: 2 342 zł/ha.

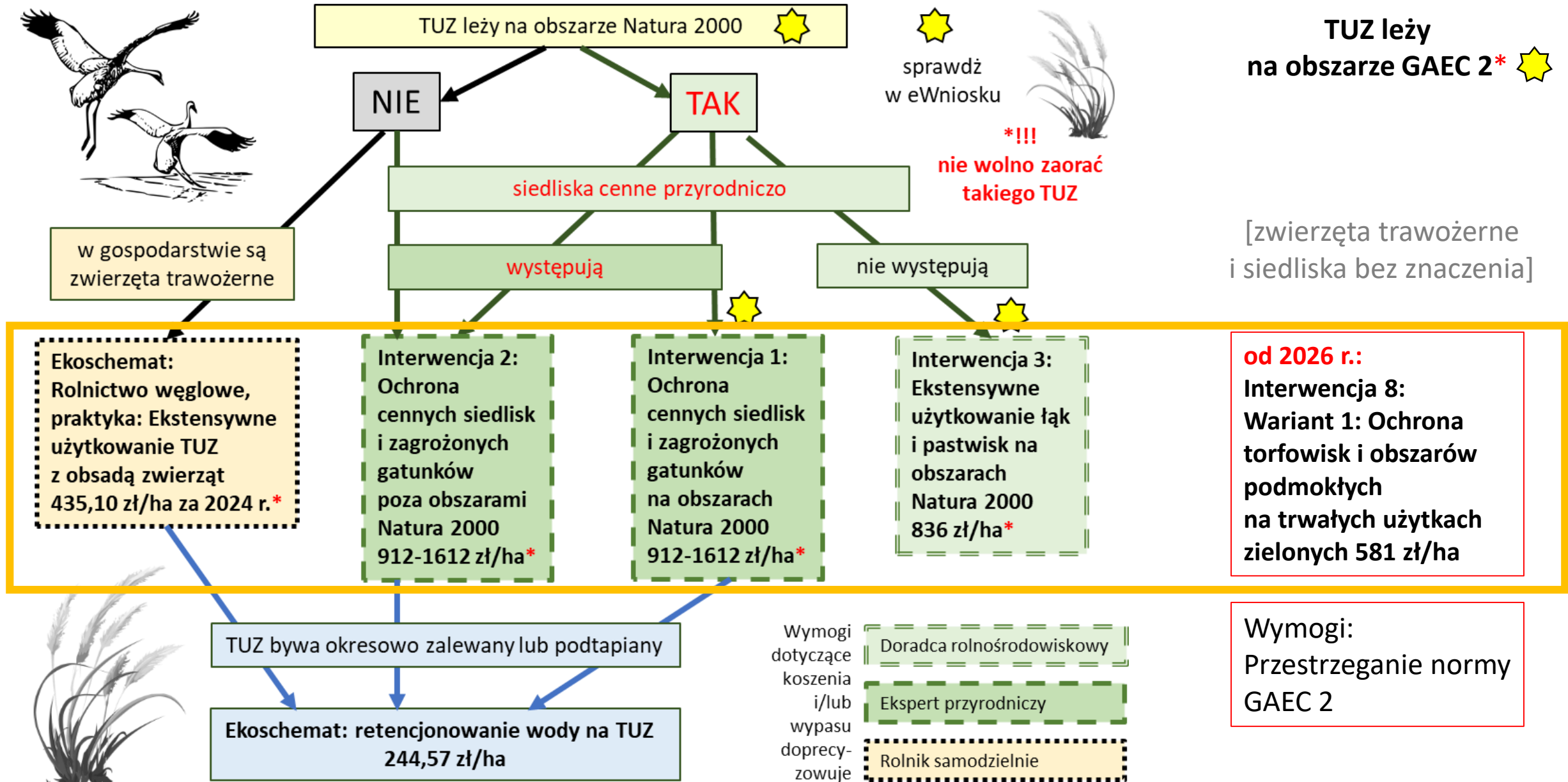
Brak zmian w 2026 r.

ZAKŁADANIE OGRÓDKÓW BIORÓŻNORODNOŚCI W RAMACH WARIANTU „OGRÓDKI BIORÓŻNORODNOŚCI” INTERWENCJI BIORÓŻNORODNOŚĆ NA GRUNTACH ORNYCH PS WPR 2023-2027

Ogródki bioróżnorodności

→→ Ekoschematy i interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne na TUZ

pełnią funkcje rekreacyjne
i odznaczają się wysokimi
walorami estetycznymi

produkują tlen i nasycają
parą wodną powietrze

bogactwo gatunków roślin przyciąga
różnorodność owadów oraz ptaków

pełne kolorów i życia
łąki i pastwiska
wzbogacają nasz
krajobraz i kulturę,
inspirując sztukę i rzemiosło

**niesamowite
trwałe użytki zielone
TUZ**

hamują mineralizację gleb
torfowych i torfowo-murszowych

chronią gleby przed erozją
wodną i wietrzną

stanowią ostoję dla wielu gatunków roślin i zwierząt,
w tym często gatunków rzadkich i prawnie chronionych

zwierzęta gospodarskie wypasane
na różnorodnych gatunkach roślin są zdrowsze
i dają bardziej pożywną żywność

stanowią naturalny
zbiornik retencyjny

**Obecnie flora łąk i pastwisk liczy ponad 400 gatunków roślin naczyniowych i kilkadziesiąt gatunków mszaków.
Wśród nich jest około 70 gatunków objętych ochroną prawną, a prawie 100 to rośliny ginące lub zagrożone.**

„Są w życiu rzeczy, które warto i są takie, które się opłaca...

... i nie zawsze to co warto – się opłaca, nie zawsze to co się opłaca – warto.”

- *Władysław Bartoszewski*

Dziękuję za uwagę

Katarzyna Radtke

główny specjalista, Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu

e-mail: k.radtke@podr.pl; tel. 797-010-651